

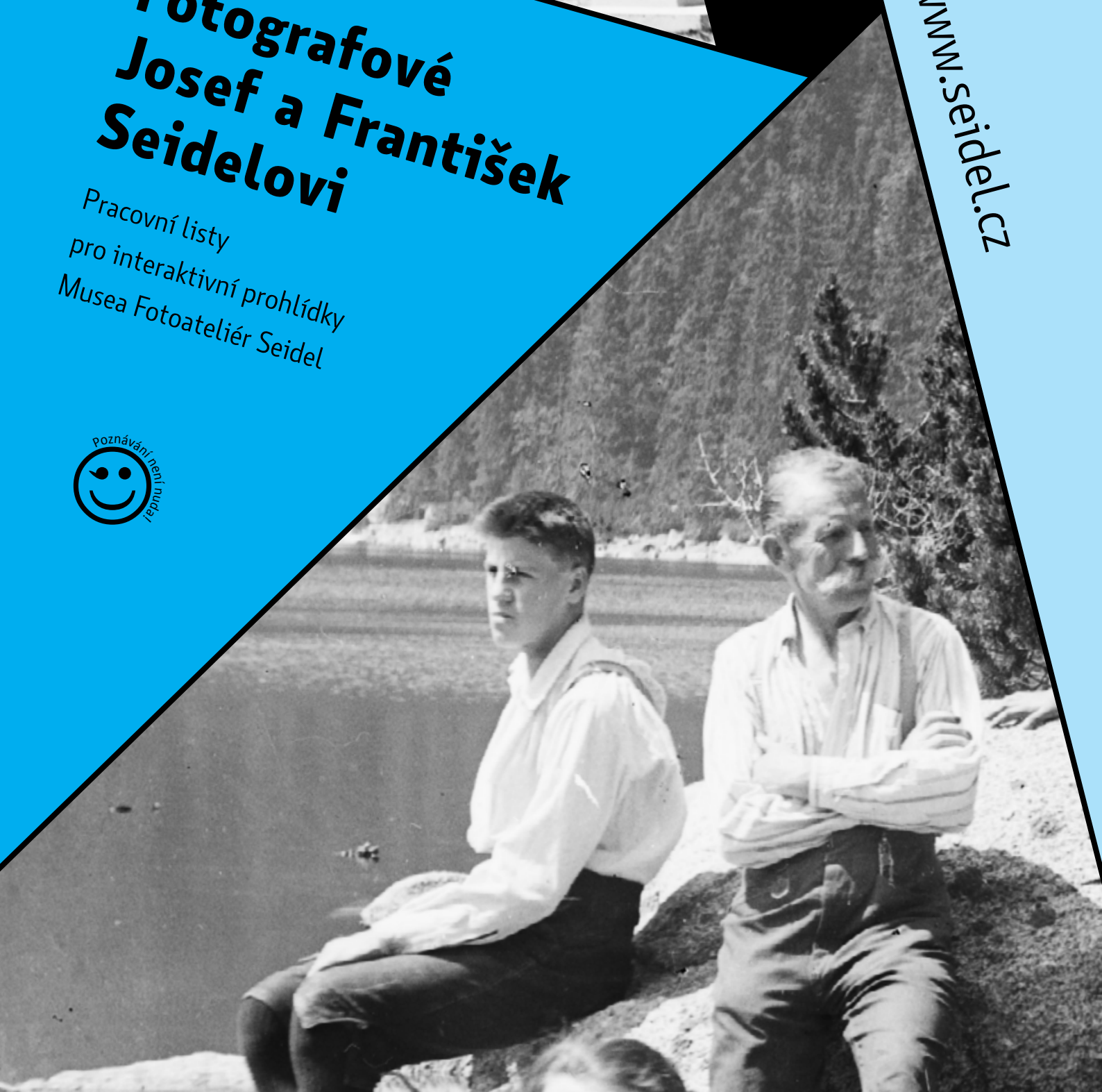
museum
fotoateliér
seidel

Fotografové Josef a František Seidelovi

Pracovní listy
pro interaktivní prohlídky
Musea Fotoateliér Seidel

www.seidel.cz

Josef Seidel na jedné ze svých posledních fotografií

Motocykl Laurin a Klement z roku 1905 v ateliéru s neznámým řidičem

Kde se Josef Seidel vyučil

Josef Seidel se narodil v roce **1859** v obci Hasel (česky Líska) v blízkosti České Kamenice na severu Čech. Vyučil se v řemesle svého otce, který byl malířem skla a porcelánu. U mladých lidí bylo obvyklé „vydat se na vandr do světa“ a získávat zkušenosti nejen ve svém řemesle. Ve dvaceti letech se také Josef Seidel „vydal na vandr“ zeměmi tehdejší rakousko-uherské monarchie. Kolem roku 1880 pobýval v **Klausenburgu** (dnešní Kluž – Cluj v Rumunsku), kde pomáhal s přenášením fotografií na porcelán.

Josefův vandr pokračoval přes mnohá města **do Vídně**, kde pracoval v různých ateliérech. Jeho úkolem bylo retušovat fotografie¹. Za jeden vyretušovaný snímek dostal dva krejčary. Nízká odměna sotva stačila jen na levné jídlo. Dalším zaměstnáním bylo nanášení světlocitlivé emulze na skleněné desky². Po večerech a nedělích navštěvoval Josef Seidel výtvarné kurzy a vzdělával se v umění i v řízení malé firmy.

Další cesty Josefa Seidela vedly zpět do Čech a už **v roce 1886** fotografoval na **Prachaticku**. Tam se dozvěděl, že se **v Českém Krumlově** hledá fotograf a obchodní vedoucí do zavedeného ateliéru v Linecké ulici. Fotografickou živnost tu zanechal své manželce Karolině předčasně zesnulý **fotograf Gotthard Zimmer**.

Co Josef Seidel fotografoval

Josef Seidel vedl Zimmerův portrétní ateliér do roku 1890, poté jej od vdovy Zimmerové koupil a provozoval dále pod vlastním jménem **FOTOATELIER SEIDEL**. Systematicky fotografoval krajinu, lidi a řemesla v oblasti **jihovýchodní Šumavy**, a to ve všech ročních obdobích. V létě chodil pěšky, jezdil na kole a v zimě navštěvoval odlehlá místa na lyžích. Pořizoval na svou dobu velice moderní panoramatické snímky, např. **v roce 1920 z Kletě zachytil pásmo Alp**. Pro získání takového úspěšného snímku bylo třeba trpělivosti

1. **Retušér** opravoval negativy. Domaloval něco, co na snímku chybělo, nebo naopak zakryl to, co nemělo být vidět. Na retušované fotografii již ženy neměly vrásky, z cigaret vycházel kouř. Také bylo povinností retušéra dopsat čísla objednávky na negativ spolu se jménem objednavatele.
2. V poslední čtvrtině 19. století nebylo možné kupovat hotové **negativy** v obchodech a fotografové si museli vše dělat sami. Malé obdélníky tenkých skleněných destiček Josef Seidel poléval za úplné tmy roztokem látek, které reagují na světlo.

Rodina Seidelova na výletě na Plešném jezeře

Marie Brodová a František Seidel - svatební foto z roku 1959

i štěstí. Fotograf potřeboval být na místě za správného počasí, kdy bylo velmi daleko vidět. Nesměl se v krajině objevit dým z komínů, slunce mělo mít správnou polohu na obloze atd. To bylo jen několik málo dní v roce.

Co všechno si s sebou Josef Seidel nosil na fotografické cesty

Aby Josef Seidel splnil objednávku zákazníka na zhotovení pohlednice jeho vesnice, musel si připravit **dřevěnou kameru s měchy** (fotoaparát), **sadu objektivů, dřevěný stativ** jako podstavec pod kameru a samozřejmě **dřevěné kazety** naplněné v temné komoře **skleněnými negativy**. Spolu se zásobami a oblečením nesl fotograf mnoho kilometrů šumavskými stezkami v batohu i více než **10 kilogramů**. Cestou vůbec nemusel potkat žádného člověka, šel bez turistických značek, a přesto nesměl zabloudit. Nosil s sebou **mapy** a často několikrát vystoupil na kopce nad vesnicí, než našel tu správnou polohu pro dobrý snímek. Cestou tam i zpět nesměl spadnout, protože mohl rozbít drahé skleněné negativy. I to se ale několikrát stalo. Při dlouhých cestách se na Šumavě stačilo rychle zhoršit počasí, které potom znemožnilo udělat kvalitní záběry, a tak se Josef Seidel musel často vracet. Proto to byl kromě fotografa i **zdatný sportovec, turista, cyklista i lyžař**.

Jak cestoval Josef Seidel po Šumavě

V roce 1905 koupil Josef Seidel **motocykl Laurin&Klement**. Motocykl urychlil cesty fotografa po Šumavě, i když jednou měl poruchu nedaleko Prachatic a motocykl tlačil až domů do Krumlova. Později také Josef Seidel jezdil vlastním vozem české značky Tatra 57.

Koho fotografoval Josef Seidel ve svém ateliéru

V roce **1905** nechal v zahradě za dřevěným ateliérem po Zimmerovi postavit **moderní fotografický závod** v podobě secesní vily³. Zde portrétoval své zákazníky nejčastěji za denního světla fotoaparáty

3. **Secese** byla v té době oblíbeným stavebním a uměleckým slohem, který se vyznačoval zdobností a používáním rostlin a květů v ornamentech.

Rodiče Seidelovi se svými třemi syny okolo roku 1915

Nejmladší syn Josefa Seidela - Arnold

s deskami negativů až do formátu 20 x 30 cm. Cestu do Linecké ulice, kde ateliér stojí dodnes, znali lidé z celého širokého okolí. Jeho stálý fotoateliér navštěvovaly celé **rodiny: nejprve ženich s nevěstou a svatebčané**, později **rodiče s miminky**, školáci se svými **třídami**, mladí muži - **budoucí vojáci** po odvodu na vojnu i při návratu z vojny domů ještě v uniformě a také **mladá děvčata** spolu s kamarádkami si nechávala udělat několik fotografií pro své milé mládence. Fotograf zhotovoval snímky z církevních obřadů **od křtu až po rozloučení na hřbitově**. Fotografa znaly maminky, babičky i děti, stejně jako synové, otcové, dědové i vnuci. Se „svým“ fotografem se mohl obyvatel města i dalekého okolí setkávat po celý život.

Jak se vyráběly ve Fotoateliéru Seidel pohlednice

Výrobou **turistických pohlednic** pro obchodníky (tj. trafikanty, majitele hotelů a restaurací nebo turistických chat) se Seidelova firma proslavila po celých Čechách. Za jediný rok bylo vydáno i několik desítek tisíc kusů pohlednic Českého Krumlova, Prachatic, Volar či Železné Rudy. Byla to velká města i malá místa podél hranice s Rakouskem a Bavorskem od Landštejna po Nýrsko.

Rodina Josefa Seidela

V roce 1905 se Josef Seidel oženil s učitelkou francouzštiny **Alžbětou Brodovou**, se kterou šťastně žil 30 let až do své smrti. V roce **1908** přišla na svět dvojčata **František (Franz) a Helmut**. O dva roky později se narodil třetí syn **Arnold**. Všichni chlapi museli později pomáhat v rodinné firmě, aby věděli, co bude vedení fotoateliéru obnášet. Helmut se stal strojním inženýrem a Arnold vystudoval práva. Jediný František se po maturitě na gymnáziu vyučil fotografem a nezbylo mu, než **pokračovat v otcových šlépějích** a převzít jeho **fotoateliér**.

František Seidel při práci

Fotograf František Seidel

Na začátku třicátých let 20. století postupně **předával stárnoucí majitel firmy Josef Seidel práci svému synovi Františkovi**. Zákazníci přicházeli do ateliéru dál a až do 2. světové války vše dobře prosperovalo, takže ve firmě pracovalo až 12 lidí. Smrt Josefa Seidela přišla nečekaně **v roce 1935**, kdy již firmu pevně řídil František.

Jak prožila rodina Seidelova 2. světovou válku

V roce 1939 byl však František na základě obvinění, že pomlouval v Českém Krumlově nově nastolený fašistický režim, **zatčen gestapem a vězněn v Linci**. Po válce však jako bývalý protifašistický bojovník nebyl zařazen spolu se svou maminkou do odsunu. Tehdy většina německy hovořících obyvatel Československa musela opustit své domovy. Jen s nejnútnejšími věcmi byli tito lidé **odvezeni do Německa**. Bratr **Helmut** a jeho rodina byli odsunuti do Bavorska. Ještě než se stačil František oženit, byla jeho milá **Marie Brodová** odsunuta také. Sňatek spolu František a Marie uzavřeli až po Mariině návratu v roce 1959. Na její povolení k návratu do Čech a svatbu čekali dlouhých 13 let. Třetí z bratrů **Arnold** za války narukoval do německé armády a na východní ruské frontě byl v roce 1943 **zastřelen**.

Obchod s papírem a fotopotřebami firmy Seidel – pohlednicová centrála ve třicátých letech 20. století – v českokrumlovské ulici Latrán

František Seidel použil tento diapositiv jako reklamu před promítáním filmů v kině

Jak žil František Seidel po válce

Doba čekání na budoucí manželku nebyla příliš šťastná. V Československu se v roce 1948 chopili vlády **komunisté** a v roce **1949 Františkovi zabavili** dle rozkazu Ministerstva informací a osvěty **5 249 skleněných pohlednicových negativů** s místopisnými záběry – převážně dílo jeho otce. Seidelovo papírnictví a obchod s fotografickým materiálem již nemohl nakupovat zboží a musel být také uzavřen.

V roce **1953 musel František definitivně svůj soukromý fotoateliér předat do komunálního podniku**, který byl vytvořen z celé řady malých řemeslných firem. V městském ateliéru pracoval až do odchodu do důchodu. I přes nepříznivý osud fotografoval dál českokrumlovské rodáky a školní třídy. Zdejší lidé si jej i po jeho **smrti v roce 1997** velmi vážili.

Lýžování na Šumavě v oblasti Železné Rudy - Špičáku. Jednou z prvních cvičných "sjezdovek" byla louka pod chatou Hrnčič. Nebyl zde žádný vlek ani lanovka, všichni chodili pěšky. Foto F. Seidel okolo 1945

Sportovní závody v běhu na lyžích byly u hotelu Springer (nedaleko Nové Pece, okr. Prachatice) odstartovány okolo roku 1930. Foto F. Seidel

Fotografové Josef a František Seidelovi

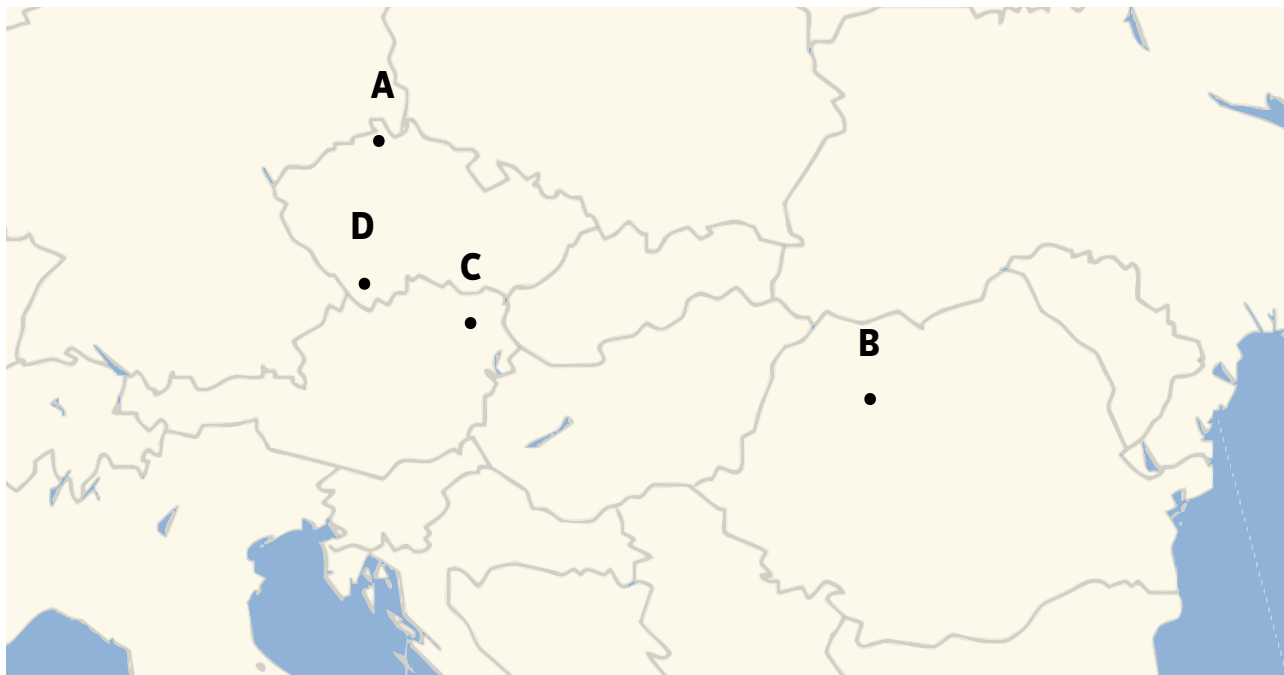
Pracovní list pro interaktivní prohlídky Musea Fotoateliér Seidel

STRANA 7

www.seidel.cz

Kvíz:

1. Víte, jak se jmenují místa vyznačená na mapě, která byla důležitá v životě Josefa Seidela?
Víte, v kterých státech se dnes nacházejí?

A -
B -
C -
D -
2. Víte, jak se jmenoval stát, který zahrnoval tato místa před rokem 1918?
Co se v tomto roce stalo důležitého?
3. Kolik si myslíte, že mohl Josef Seidel procestovat kilometrů, než se dostal z města "A" do města "D"?
4. Jak myslíte, že se tehdy dopravoval?